

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	160 L.
Fél évre	-----	90 L.
Egyes szám ára	-----	4 L.
Bármilyen külföldre az évi előfizetés	-----	250 L.

Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS
Szerkesztő:
PETRES KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-ucca) 5. szám.

Megjelenik minden szombaton.

Egész éves előfizető, ha előfizetését teljesen rendezte, ingyen megkapja gyönyörű könyvnaplárunkat és külön falinaplárunkat is.

Mi történik Mexikóban?

Mexikót általában a forradalmak hazájának nevezik. Minden két-három évben előadja magát

köztársasági elnök, *Calles Éliás* is forradalmi uton került az állásába. A volt néptanító, szocialista vezér és forradalmár elhatározta, hogy végrehajtja az 1917-iki forradalmi törvényeket, melyeknek nyílt és egyenes célja a katolicizmust Mexikóban megsemmisíteni.

vagy engedelmessékedik a követelőzőknek, vagy pedig mexikói szokás szerint elteszik láb alól. Mert, hogy egy ilyen elnöknek a nép között nincs talaja, az bizonyos. És a demokráciának is megcsufolása, amikor egy köztársasági elnök saját népe ellen fordul.

Egész bizonyos, hogy a köztársasági elnök nem

Természetesen az egyházellenes sajtó úgy állítja be a mexikói eseményeket, hogy a katolikus egyház Mexikóban hatalmas és gazdag. Azt azonban nem írják meg, hogy ebben az örökké forrongó országban, ahol nincs sem uralkodó osztály, sem dinasztia, hanem kóborlovagok változtatják egymást a kormányon, az egyedüli állam fenntartó elem a vallás, amely öröklik a mexikói nép jogai fölött.

Ez a 12 milliót számláló ország vallásra tiszta katolikus volt

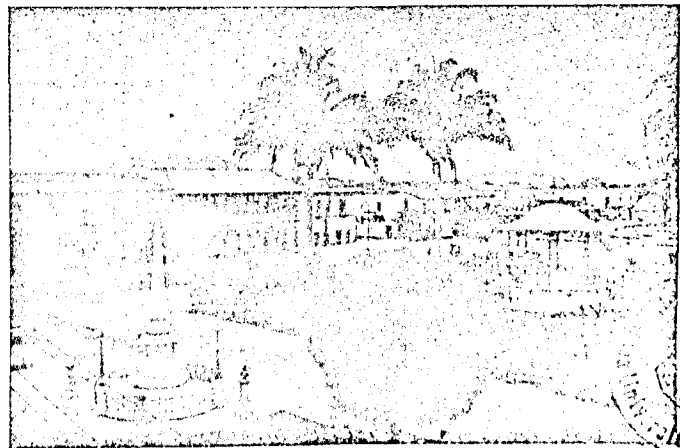
Mexikói illetvényesek munka közben.

a felfordulásnak valamilyen formája. Nyugtalan vérű spanyolok laknak ott, akik hamarosan képesek háboruszkodni. A szomszédban pedig az Egyesült-Államok már régóta várnak az alkalomra, hogy Mexikót elfoglalják s minden zűrzavart szívesen vesznek, sőt talán titokban támogatnak.

Az utolsó évtizedekben kevés kormánya volt Mexikónak, amely nem erőszakosan jutott volna a hatalomra s amelyet szintén nem erőszakosan távolítottak volna el. Ennélfogva Mexikó a kalandorok országa is, ahol bátorsággal és ravaszsággal könnyen be lehet jutni a hatalmi székbe, de époly könnyen ki is lehet pottyanni. A jelenlegi

merte volna a saját felelősségére kihívni maga ellen Mexikó államának 98 százalékban katolikus népét, hogy ha ebben a háttérből nem biztatták volna őt erre a katolikus egyház ellenségei és az Egyesült-Államok bizonyos vezető körei, nagytőkésői, akiknek legfőbb gondjuk a mexikói petróleum források megszerzése.

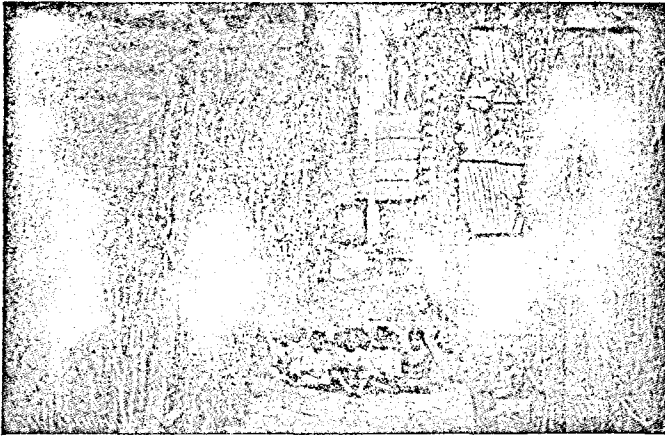
És a forradalmár elnök

Cordoba, a Veracruz mexikói állam járási székhelye.

mindig és csak most az utóbbi időben telepedett le ott 6000 zsidó család, akiket Északame-

tagadják. Gyermeküket nem küldik az iskolákba. Nyílt háborút üzentek a kormánynak és

Indlán falu Mexikó D. F.-ben.

rika nem engedett be. Ezekre hivatkozik most Calles, amikor el akarja venni az egyházi vagyont, *be akarja szüntetni az összes katolikus iskolákat, kiutasítja az összes szerzetesrendeket, becsukja a templomokat és a katolikus papok százait börtönbe vetteti.*

Ez azonban nem megy olyan simán, amint azt ez a forradalmár elnök és társai gondolták. Az amerikai nép vallásos.

A spanyol eredetű mexikóiak még inkább azok, s nem nyugszanak meg az elnöki rendelkezésekben és nem ijednek meg a felbérelt szocialista munkásszervezetek egyházellenes utcai felvonulásaitól.

A mexikói katolikusok az öntudatnak és bátorságnak olyan hősi példáit mutatják, most, *aminő párját ritkítja és emlékeztet az első évszázadok mártírjaira.*

Szembehelyezkednek a katonasággal és nem ijednek meg a fegyverektől sem, hanem fegyveres ellencsapatokat szerveznek a templomok és egyházi épületek védelmére. Bojkottálnak minden kereskedőt, iparost, gyárost, aki részt vesz a vallás elleni mozgalomban. Az állami pénzügyintézetekből kiveszik a bététeiket. Az adófizetést meg-

az egyház ellenségeinek.

A forradalmár és kalandorokból álló kormány ma már csak a katonaságra támaszkodik és a félrevezetett munkásokra, akiket azonban maguk a munkásvezérek figyelmeztettek, hogy ne vegyenek részt az egyházellenes harcokban.

A háboru megindult a kormány és az ország között. Nem kétséges, hogy *Mexikó katolikus népe győzedelmeskedni fog az egyház ellenségei és a kalandorok eme társasága fölött.*

A mexikói belsőharc még úgy látszik, sok áldozatot fog követelni emberéletben és vagyonganban, amíg nem kerekednek ismét felül a becsületes emberek és el nem kergetik ezt a nyakukba szakadt kalandor kormányt Calles Éliás köztársasági elnök uralommal együtt.

A falu gyermeke.

Az új iskolai esztendő közeledik. Egy üzenetem és egy kérés van a faluhoz, a magyar faluhoz. Nemcsak a magam, hanem mindazok nevében, akik nemzetünk sorsát, faji kultúránk jövőjét és fejlődését szívükön hordják. Hallgassátok meg figyelemmel és jóakarattal, magyar véreim, atyáim! Szeretettel kérek.

Üzenetem ím ez: *a magyar felekezeti iskola népessége évről-évre fogy.* Ezt a sajnálatos jelenséget nagyon meg lehet érteni. A taníttatás költségei hova-tovább mindig emelkednek. Bármilyen szerényen számítjuk is, egy tanuló élelme, iskolai költsége évenként 12—14000 lejbe bele kerül. Ehez az összeghez járulnak még bizonyos elkerülhetetlenül szükséges kiadások, úgy hogy a taníttatás gondja mind nagyobb sullyal nehezedik a szülők vállára. De a gazdasági okok mellett mások is vannak, amelyek megértetik, hogy a taníttató szülők nem keresik fel a régi szeretettel és magasabbra törés vágyával a régi kedves, meghitt Alma Matereket. Ezek az okok vonatkoznak azokra a körülményekre, melyek ma magyar ifjaknak a közéleti pályákon való elhelyezkedését nehezítik, melyek a tanult magyar ifjak pályaválasztását kevés kilátással és reménnyel kecsegtetőnek mutatják.

Ebben a felfogásban van némi igazság, de csak akkor, ha a mai szükségletet a magyar uralom alatti szükséglet mértékével állítjuk szembe. Ha mai helyzetünket vesszük, akkor is bizvást megállapíthatjuk, hogy papokra, tanárookra, tanítóokra, orvosokra mindig lesz szükségünk. Ámde nem kell mindenkinek mindjárt egyetemi végzettséget kívánó pályákra gondolni, aki fiának az elemi iskolájánál magasabb műveltséget akar nyújtani. Vátozatlanul szabadon állanak az ipari élet fellendítésének utjai és lehetőségei. Itt a magyar ifju szorgalma, munkaszeretete, szakbeli ügyessége és ismeretei akadály nélkül érvényesülhetnek ugyanaz áll a kereskedelmi életre. *Egyetemes nemzeti érdek, hogy a falusi ifjuság minél szélesebb réteget, minél nagyobb számban keressék fel a nagyobb műveltséget, szélesebb látókört nyújtó intézeteket.* A kulturális haladásnak abban a tempóban, melyet a béke éveiben oly nagy örömmel és megelégedéssel vettünk évről-évre számba, nem szabad megállásnak, nem szabad visszaesésnek

beállania. A magyar ipari, kereskedelmi, tudományos és társadalmi közélet polcait a falu egészséges vízből és lelkéből kinőt és kiemelkedő új nemzedéknek kell elfoglalnia. Mert ez biztosítja nemzetünk jövőjét, faji értékeink és kulturánk fennmaradását és fejlesztését.

Üzenetem tehát az, hogy nem szabad a magyar tanulószám létszámának évről évre való fogyását tétlenül és részvétlenül nézni. Nem szabad ezt a sajnálatos jelenséget nemtörődomséggel egyszerűen tudomásul venni s a dolgokat szabadon tovább folyni engedni.

És ezek után engedjétek meg, édes magyar véreim, kedves atyámfiai, hogy kérjelek benneteket, *küldjétek értelmes, tanulni vágyó és szerető gyermekeiteket intézeteinkbe.* Ne gondoljatok e kérésem hallatára arra, hogy íme a magyar intézeteknek szüksége van tanulókra és most kérve kéri a szülőket gyermekeik taníttatására, hogy benépesítsék nagyobb létszámú tanulószám befogadására épített nagy termeiket. Ez igaz; senkinek eszébe nem jutnia tagadni, hogy ma a legtöbb magyar intézetnek több, sokkal több tanulója van szüksége, mint amennyi van.

De őszinte lélekkel mondom s kérlek, higgyétek el nekem, hogy a legfőbb, az igazi ok, amin a kérdés megfordul, nem ez; nem az, hogy egyik-másik intézet tanulói számának megcsappanása miatt anyagi nehézségekkel küzd. Hanem az, hogy a magyar fajnak kulturális fejlődése és emelkedése útján megállni, vagy — Isten ments! — *visszamaradni nem szabad!* Mi, ez a mai nemzedék, dolgozók és irányítók, apák és nevelők, egyformán felelősek vagyunk a jövő előtt, nemzeti sorsunk gondviselő számvevő széke előtt, mindenért, amit tettünk s mindenért, amit tenni elmulasztottunk.

Ezek a gondolatok diktálják tőlámra azt a kérésemet: *minden falu, még a legkisebb is, küldjön a maga költségén kollégiumba legalább egy gyermeket.* Elszomorodott lélekkel hallottam egy magasrangu egyházi férfitől, kinek alkalmá volt a székel föld nagy részét bejárni, hogy 8—10 falut is talált közel egymás mellett, melyekből egyetlen egy gyermek sem tanult középiskolában. Istenem! hová sülyedtünk le attól az időtől, mikor minden valamirevaló faluból 4—6 gyermek tanult! Nem hiszem, hogy e terv kivételének útjába számba jöhető akadályok gürdülhetnek. Ha a szegény szülő

egyedül nem bírja a költségeket, bizonyára elbíri a falu egyesített erővel.

A gyermek kiválasztása? Lehet, hogy itt egyéni, családi vagy felekezeti féltékenykedéssel, irigységgel és emberi együgyűségből származó más érzelmekkel is kell számolni. Feltétlenül tárgyilagos döntésnél, amely csupán a nemzet szent ügyét tekintti, egyedül és kizárólag a tehetőség és arravalóság szempontja dönt. Tulnyomólag egy felekezethez tartozó népességnek a kérdés megoldása — úgy gondoljuk — nem okoz nagy nehézséget. Olyan községekben, melyeknek népessége különböző felekezetekhez tartozik, az egyéni vagy felekezeti érzékenységnek feltétlenül el kell némulnia a nemzeti közérdek előtt. Az a papság, amely lelkiközösségben él hiveivel, megfogja találni a mindeneket meggyőző elintézésnek azt a tapintatos módját, mellyel a nemzet ügye biztosítva van. S ha a falu népességé-

ben a nemzeti öntudat felébredt s megsejti, hogy minő nagy érdek szolgálatáról van szó, akkor lehetetlen, hogy e gyakorlatnak gyakorlati megvalósítása elé elháríthatatlan akadályok gürdüljenek. Akkor min minden magyar falunak lesz egy gyermeke: *A falu gyermeke!* akinek életét és előhaladását féltő, őriző gonddal, meleg szeretettel kíséri az egész falu s aki a sok gondot és szeretetet majdan a magyar nemzeti közélet oltárán áldozó munkával fogja meghálálni és visszafizetni.

Szeretettel kérjük a falvak lelkészeit, tanítóit, képviselőtestületeit s általában minden igaz magyar embert, vegyék az ügyet kezükbe és igyekezzenek a fennebbiek értelmében kedvező megoldáshoz juttatni, hogy az *új iskolai esztendő legalább annyi új tanulóval kezdhesük meg, ahány magyar falu van a mi dildott Erdélyükben.*

Dr. Gál Kelemen.

A baróti asszonyok.

Sok ezerre megy már a magyar nők száma, akik megértették a Romániai Kisebbségi Nők központi titkárságának felhívását és részt vesznek a szervezkedésben. Nem jelent ez különösebb feladatvállalást és terheket, nem ígéretet, vagy fogadalmat, csupán egy szép öntudatos kijelentést: *Én is magyar nő vagyok, én is odatartozom.* Sok ezer magyar asszony között a barótiak különösen felfigyeltek erre a hívásra és lelkesedésük szép eredménye álljon itt követendő példa gyanánt.

Junius 24-én tartották meg alakuló gyűlésüket dr. Fábán Lászlóné a kolozsvári központ megbízottja ismertette a szervezkedés indító okát és feladatait. Beszédében hangsúlyozta, hogy míg a férfiak súlyos küzdelmeket vívnak fajuk érdekében, — olyan küzdelmeket, melyekben mi nők sem testi szervezetünk, sem lelkiállagunk különbözősége miatt részt nem vehetünk, — addig a mi munkánk az, amit a szív szeretetével és a női lélek melegével tudunk csak elvégezni. A férfiak a politika néha kiméretlen eszközeivel küzdenek fajunk létjogosultsága érdekében, mi pedig a lélekmentés a lelki nemesség magvainak elhintésével fejünk ki tevékenységet s az így kifejtett munka gyógyító balzsámával kenjük meg az ő nehézkes harciszekerük kerekét. Mozgalmunkhoz minden tartozik, ami nőt és

gyermeket, asszonyt és kisleányt érdekel, az ő sorsát előmozdítja, az utódait javítja. Erre a célra kívánja szervezni báró Huszár Pálné a mozgalom lelkes uttörője Románi kisebbségi asszonyait!

Ilyen bevezetés után élénk eszmecsere kezdődött, melynek eredménye a következő megállapodás volt:

Szervezkednek a száz nők mintájára. Községüket 18 csoportra osztják, minden csoport élére egy csoportvezetőt választanak, akik szakaszként önálló vezetői, figyelői, adománygyűjtői, kik két hetenkint jelentést tesznek működésük eredményéről. Programjukba vették különösen a kórház és betegek látogatást, segélyezését, szegény gyermekek felruházását és iskoláztatását. Szegény vagy állás nélküli nők elhelyezését vagy foglalkoztatását. Azonkívül népfelvilágosító programjuk az egészségápolás, háztartási, kertészeti oktatások, küzdelem az alkohol és a fenyülés ellen, magyar nyelvű irodalom és művelődési mozgalom pártolása.

Biztosak és öntudatosak a baróti asszonyok első lépései a maguk elé tűzött cél felé. Bizunk benne, hogy a baróti asszonyok mindvégig ilyen határozottsággal fognak példát adni minden község asszonyának. Mert a gyenge is erős lesz, ha megbékélve ad kezet sok ezer gyenge társával. Ha pedig szegény-

ségemtől nem telik több mint naponta egy lej a más nyomorának enyhítésére, — ha többet tesszük össze naponta az egyet, tej lesz abból és kenyér éhező árvák asztalán. Ma pedig, mikor mindenkinek olyan súlyos terheket rak vállára az élet, — lehet-e más vigaszunk és örömünk, mintha a testvérünk szenvedésén enyhítünk?

Megérezték ezt a baróti asszonyok és aszerint cselekedtek. Ujságlapok fakuló betűinél, — maradandóbban lesz feljegyezve nevük érte. Legyenek üdvözölve! *Csűrös Emília.*

KÜLFÖLD

Egy nagy ország vergődése. A békekötés óta Európa helyzetére Franciaországnak van a legnagyobb befolyása. Nagy ellenfelével, Németországgal, érdekei és kedve szerint érezte hatalmát, barátait hathatósan támogathatta. Ennek a nagy hatalomnak az volt egyik legerősebb alapja, hogy volt fegyvertársai: az angolok és amerikaiak nem álltak útjába, engedték, hogy a háboru rettenetes veszteségelért magát kárpótolhassa. Franciaország meg is kísérlete gazdasági ügyeknek rendezését, de ezen a téren két oldalról is súlyos csalódás érte. Németország nem fizetett olyan mértékben és olyan gyors időközökben hadi kárpótlást, mint ahogy azt Franciaország remélte. Másfelől pedig Amerika és Anglia hova tovább mind kevesebb hajlandóságot mutattak arra, hogy Franciaország adósságait elengedjék. Ennek a kettős csalódásnak természetes kövekezménye, hogy Franciaország gazdasági helyzete meg-ingott, pénze a romlás lejtőjére jutott. Az utóbbi éveknek francia sőt mondhatjuk, európai történetét éppen az a küzdelem teszi, amit a gyorsan váltakozó francia kormányok a pénz romlás fölhartóztatása végett folytatnak. Legutóbb Poincare, Franciaország háborus politikai vezére vállalkozott arra, hogy a pénzügyek terén rendet csináljon. Az volt a reménye, hogy sikerülni fog Amerikát és Angliát rávenni arra, hogy Franciaország háborus adósságait lényegesen csökkenték. Ennek a tervnek az értelmében még az öreg Clemenceau, a békekötések kérihetetlen végrehajtóját is megszólaltatták a lapokban. Mindez azonban hiábavaiónak bizonyult, a háborus adósságokból sem Amerika, sem Anglia nem hajlandó lényegesebb összegeket elengedni.

Különösen Amerika fejezte ki határozottan, hogy Franciaországnak minden kölcsönkapott dollárt meg kell fizetnie. Amerika politikai vezetőinek ugyanis az a fellegása, hogy Franciaország az elengedett adósságokat amúgy is fegyverkezésre s fegyvereit Európa egyensúlyának megzavarására használná fel. Mindezek érthetővé teszik, hogy a frank zuhanását Poincare sem tudja megakadályozni. Ujabb időben újra állandóan esik a frank értéke. Franciaországot gazdasági helyzetének ez a romlása nagy aggodalmakkal tölti el a jövődől iránt. Hogy helyzetét más oldalon némiképpen megszilárdítsa, szövetségi szerződéseket köt a kis antant államaival. Ilyen szerződés jött létre közelebből Románia és Franciaország között. A szövetség értelmében a két ország egymás területének védelmére kötelezi magát. Ennek a szövetségnek a megkötését némi aggodalommal kell fogadnunk. Megeshetik ugyanis, hogy a szoros politikai kapcsolat következtében a frank zuhanása a lej értékére is káros hatást fog gyakorolni.

Bulgária pártfogója. Az utóbbi hét legzajosabb hírei a Balkánról érkeztek. Jugoszlávia nemcsak hírlapi támadásokat intézett Bulgária ellen, hanem diplomáciai jegyzékben is kérdőre vonta szomszédját. Ehhez az eljáráshoz a másik két érdekelt szomszéd Románia és Görögország is csatlakoztak. Közös panaszuk az volt, hogy Bulgária komitácisk útján állandóan zavarja szomszédainak békéjét. Már-már arra került a sor, hogy Jugoszlávia fegyveres támadást indít Bulgária ellen, ez azonban mégis elmarad. Kiderült ugyanis, hogy Bulgáriát Olaszország föltétlenül támogatná abban az esetben, ha a szerbek megtámadnák. Némely hírek szerint Boris a bulgárok királya az olasz király leányát fogja feleségül venni. Ez a házasság Bulgária helyzetét nagyon megszilárdítaná a Balkánon.

Magyarországi hírek. E hó 13-án nagy riadalmat keltett világszerte egy hír, amely arról szólt, hogy Csepelszigetén a tölténygyár felrobbant és Budapest egy részét lángborította. A hír ebben a formában nem volt igaz, való azonban, hogy a tölténygyár területén robbanás történt, amely 30 ezer kilogramm puskaport elpusztított, sok épületet megrongált. A robbanás olyan időben történt, amikor a munkások nem tartózkodtak a telepen s így emberéletben nem esett kár. Öröndetes hírek is jönnek Magyarországról. Amerikai bankok nagy összegeket

kinálnak Magyarországnak befektetésekre. Első sorban a Duna és Tisza között tervezett csatorna elkészítése iránt érdeklődik a külföldi tőke. Ez a csatorna a Duna Tisza közt a forgalmat is nagyon megkönnyítené s azonkívül nagy terület öntözését tenné lehetővé.

A cseh vezérkar főnökét kémkedéssel gyanúsítják. Franciaország nagy áldozatokat hozott és hoz ma is azért, hogy Csehország helyzetét megszilárdítsa. Különös gondoskodásban részesíti a cseh hadserget. Francia tiszteteket küld ennek a kiképzésére s cseh tiszteteket oszt be a francia csapatokhoz tanulás végett. Ennek a rendszernek az alkalmazása révén került Gajda cseh vezérkari főnök Párisba, a francia vezérkar legbizalmasabb ügyeinek intéző körében. Most az a gyanu merült föl, hogy Gajda a francia hadititkokat elárulta az oroszoknak. A cseh-kormány megfosztotta állásától Gajdát, de Franciaország ezzel nem elégszik meg, követeli a kémkedési ügy teljes tisztázását. Csehországban nagy az izgalom a Gajda ügyének fenyegető bonyodalmai miatt.

H I R E K

Felhívás. A Magyar Párt kolozsvári tagozata fölkéri az összes magyar egyházak lelkészeit és tanítóit, hogy a községükben élő vak, siketnéma és gyöngye elméjü gyermekeket korra és nemre való tekintet nélkül összeírni s adataikat Kolozsvárra, Strada Motilor (Monostori-ut 18) alá beküldeni sziveskedjenek. Az összeírások a következő adatok szerint történének; 1. Név (ha kiskorú az apa neve is) 2. A község és utolsó posta (románul is.) 3. Az összeírott életkora, vagyoni állapota. 4. Járt-e iskolába? 5. Mivel foglalkozik, hogyan van ellátva. 6. Milyen módon lehetne elhelyezni, foglalkoztatni?

Egy viszály megszüntetése. Erdély két kisebbségi nemzete: a magyar és német minden tekintetben egymásra vannak utalva. Viszonyuk mindig barátságos is volt, de időnként mégis vetődtek föl események, melyek a barátságot megzavarták. Egyebek közt a magyarság körében nagy elkeseredést váltott ki az a körülmény, hogy a németek néhány szatmármegyei község lakóit, akik régen magyaroknak vallják magukat, a kormány támogatásával ma-

gyarságuk elhagyására akarták rákényszeríteni. Örömmel vesszük a hírt, hogy ebben a kérdésben megegyezés készül a magyar és német politikai vezérek között. Egy helyszíni vizsgálat alapján fogják megállapítani, hogy melyik község lakói kívánnak továbbra is a magyarság kötelékében maradni. Minket, magyarokat mindig a legőszintébb szeretet töltött el a hozzánk csatlakozott polgártársaink iránt, ha hívek maradnak hozzánk, akkor szeretetünket a hála is fokozni fogja irányukban.

A székely népművészet becsülete. A székely faragó emberek kezéből sok művészi munka kerül ki. Született ezermesterek élnek a székely falvakon, akik házi eszközeikbe, építkezésükbe csínosságot, izlést tudnak belevinni. Faragó művészetük leghíresebb termékei a székely kapuk. Ezek a gyönyörű alkotások minden utasnak fölkeltek a bámulatát. Közélebbről Mária királyné Székelyudvarhelyről Homoródfürdőre utaztában Méréfalva községben csodálattal állott meg a székely kapuk láttára és egyik régi, szép példányt megvásárolta vidéki palotája számára. Sajnos, hogy utóbbi időben kezdik elhagyni ezeknek a művészi kapuknak az építését. Sokba kerül az anyag s idő sincs az aprólékos kidolgozásra. Inkább szeretnék, ha a falusi építetők inkább az ősi szép székely kapura áldoznának, mint diványra, kredence és egyéb drága városi limlomra.

Népviselési küldöttségek Budapesten a Szentistvánnapi ünnepségeken. A közelgő Szentisván nap szokatlan nagy arányúnak ígérkezik. A Székesfőváros, a Faluszövetség és Magyarországon az összes érdekelt intézmények összefogtak, hogy Szentisván király emlékünnepét a magyarság igazi ünnepévé avassák s különösen a falu népének az ország fővárosába való tömeges feljövételével a magyarság társadalmi egységét demonstrálják. A Faluszövetség arra törekszik, hogy ez alkalommal a falvak népe eredeti viseletében keresse fel a fővárost és vegyen részt a körmenetben.

Nemzetközi falufejlesztési összejövetelek. Ma már az egész világon felismerték a falufejlesztési feladatok megoldásának nagy jelentőségét. Ezt bizonyítja az a nagyszabású nemzetközi kongresszus, mely július hó 21-től 24-ig Brüsszelben, Belgium fővárosában tartotta II-ik ülését és azon 12 nemzet képviselői jelentek meg. Különös súlyt adott a tanácskozásoknak az a körülmény,

hogy azokon részt vett az amerikai egyesült államok kormánya által az európai falusi élet tanulmányozására kiküldött bizottság is. A gyűléseken beható vita folyt a falu társadalmi életének emeléséről, a családi élet mélyítéséről és az iskolák fejlesztéséről. A jövő évi kongresszus az Egyesült Államokban lesz, a következő pedig Budapestre fogják összehívni.

Megtalálták Kitchener holttestét. A világháborúban, 1916. júniusában történt, hogy Kitchener akkori angol hadügyminiszter vezérkarával együtt hajóra szállt, hogy Oroszországba menjen az orosz offenzíva megvitatása végett. Utközben azonban a hajó ellenséges aknára futott (esetleg torpedó érte) és felrobbant. A szerencsétlenség helyén másnap sok holttestet fogtak ki a tengerből, de a Kitchenerét nem találták meg. Most 10 év múlva jöttek rá, hogy a Kitchener holttestét a tenger hullámai a norvég partokon vetették ki és itt van eltemetve egy félreeső halász faluban. A holttestet hazaviszik és Londonban temetik el.

Kánikula hóval. A mostani nyár rendellenes időjárásával, sok természeti katasztrófájával szinte egyedül álló az utóbbi évtizedekben. Szokatlan hűvösségét jellemzi, hogy nemcsak Svájcban havazott az utóbbi napokban, hanem még az olaszországi verónai hegyeket is friss hó borítja. Egyébként Olaszország több helyén nagy zivatarok pusztítottak, melyek súlyos károkat okoztak.

Szószeiken lelőttek egy lelkészt. Az amerikai Morgantown városban Moos lelkészt beszáde közben az ablakon keresztül lelőtték. A két gyilkos, aki lóháton jött s a merénylet elkövetése után lovan menekült el, valószínűleg szeszcsempész volt s valószínűleg az az oka tettüknek, hogy a lelkész a szószeikről is erőlyesen harcolt a szesz italok ellen.

Megszökött fegyencek tovább munkálkodnak. A regáti Tárgu-Ocnáról egy néhány fegyenc megszökött és Érmihályfalván hozzáfogtak régi mesterségük folytatásához. Itt egy kereskedőhöz törtek be s miután jól megkínózták, kirabolták. Az erélyes nyomozást megsejtve, Szatmár megyébe rándultak át, hol egy gazdálkodónak vitték el Batiz községben kocsiját lovát. Majd Halmiban törtek be az adóhivatalba, hol azonban a nagy páncélszekrénnel nem boldogulhattak, azért a fősolgabírói hivatalban próbálták szerencsét. Innen sikerült is elemelni a pénzszekrényt, melyet a község határában kifosztva

meg is találtak. Remélik, hogy az erélyes nyomozásnak, melyben a csendőrségen kívül a katonaság is résztvesz, eredménye lesz.

Három gyermek tűzhalála. Atyha udvarhelymegyei községben megrendítő szerencsétlenség történt. Pálfalvi István gazdának egy három és egy öt éves leánya és egy négy éves fia, a házban keletkezett tűzvesz alkalmával a lángok martaléka lett.

MŰVELŐDÉSI MOZGALMAK.

Dalünnep 6 dalárdával Nagyenyeden. Impozáns méretű és lelkes hangulatu dalünnepély színhelye volt vasárnap Nagyenyed városa. A meghívására ugyanis 4 vidéki dalárda rándult le, hogy áldozzon a magyar dalkultúra oltárán. Ezek a következők: a Kolozsvári Iparos Dalegylet, a Tordai Dalkör, a Felvinci Férfi Dalegylet, az új Tövisi Dalegylet, melyekhez a házigazda Nagyenyedi Templomi Vegyeskar csatlakozott. A délután 8 órakor érkező vendégdalárdákat ének- és zeneszóval várták az enyediék. A jeligék elhangzása után Zayzon János díszelnök üdvözölte a vendégeket, mit *Dónáth* Mályás tordai I. karnagy köszönt meg. Ezután lobogó alatt bevonultak a dalosok a sétátra, ahol *Wohlfarth* Lőrinc karnagy a vegyeskar élén várta és üdvözölte a vendégdalosokat. A leányok minden egyes vendégdalárdának hatalmas csokrokat nyújtottak át. A dalárdák vezetőit *Ambrus* Dezsőné, a vegyeskar alelnöke uszonára hívta meg, míg a dalosok a sétátraen uszonáztak. Este 9 órakor a sétatéri kioszkban zúfolt közönség előtt kezdődött a hangverseny, mit az összes dalosok által előadott román himnusz vezetett be. Ezután *Tárca* Bertalan főtítkár a dalosszövetség nevében üdvözölte a dalosokat és a közönséget. Majd a 6 dalárda felváltva énekelt, szebbnél-szebb darabokat adva elő a közönség nagy tetszése mellett. A Kolozsvári Iparos Dalárdát *Rezik* Károly, a Tordai Dalkört *Zalányi* György, a Felvinci Férfi Dalegyletet *Horváth* Péter, a tövisi Dalegyletet *Kocsis* Vilmos, a Nagyenyedi Iparos Dalárdát *Fövényesi* Bertalan és a Nagyenyedi Templomi Vegyeskart *Wohlfarth* Lőrinc karnagyok dirigálták. A külön számok között közös karok is voltak, miket Horváth Péter, Fövényessy Bertalan, Rezik Károly és Zalányi György

dirigáltak. A kitűnően sikerült hangversenyt társas vacsora és reggeli tartó táncmulaiság követte. Dicsérettel kell megemlítenünk, hogy a vendég dalárdák saját költségükön utaztak s a nagyenyedi Iparos Dalárda saját kiszolgálásában díjtalanul osztonáztatta és vacsoráztatta a vendégdalososokat. A dalünnepélynek ugy társadalmi, mint kulturális szempontból igen nagy a jelentősége és bizonyosága annak, hogy a Romániai Magyar Dalosszövetség alig öt éves múltja dacára hathatós tevékenységet fejt ki ugyannyira, hogy a dalárdák létszáma ma már 91-re emelkedett. (Tudósító.)

A székelyderzsi unitárius egyházközségnek kellemes és fölemelő ünnepélye volt f. évi július hó 4 én. Ugyanis itt szokásban van, hogy az iskolai évet ünnepélyvel zárják be s a télen végzett kulturális munkáról ünnepélyes beszámolót tartanak jutalmak kiosztásával. Ez évben a kettőt egyesítették és e napon az istentisztelet keretében ünnepélyes és emlékeztető évzáró és beszámoló ünnep volt. Az iskolás növendékek Szathmáry Ferenc énekvezértanító vezetésével egyházi éneket adtak elé, ugy szintén szólót énekelt István Lidi kellemesen csengő hanggal. Több növendék a szülők és érdeklődők gyönyörködtesére szebbnél szebb költeményt szavalt. Balázs András lelkész, beszámolót tartott a végzett munkáról. Beszámoló előadásában rámutatott arra szükségletre, mely faji és egyházi életünkben fennáll. Felhívta a szülők figyelmét, hogy aki teheti, taníttassa gyermekét és ráirányította a figyelmet az ipari és kereskedői pályára, ahol szintén biztosítva van a törekvőknek jövője. Kellemes benyomást tett a jutalmak kiosztása. Az összes pénzjutalom 310 leu. A kiosztott könyvek, füzetek értéke: 950 leu. Csaknem az összes téli évadi szereplők részesültek jutalomban. A jutalmakat a hitel- és fogyasztási szövetkezet, egyház adományából és erre szolgáló alapítványokból adták. A templomi ünnepélyt az iskola udvarán tornagyakorlatok és versenyek követték, melyeket Ádám Dániel áll. tanító vezetett. A nagyszámú közönség teljes megelégedéssel távozott a kellemes időtöltés után.

A csiki kántorok orgonahangversenye. Csikszenttamáson július 25-én délután kedves műélvezetben volt részünk: orgona-hangversenyt tartottak a csiki kántorok.

A vármegye minden részéből: Gyergyóból, Kászónból, Al- és Fel-

csikból összesereglett nagyszámú közönség elragadtatással élvezte a két manuálos szép orgonán előadott szebbnél-szebb darabokat s meleg szeretettel ünnepelte a versenyen megjelent 17 kántort és a bírálatra felkért 3 zenetanárt.

Előadás után értekezlet volt, melyen a szereplők elhatározták, hogy ezentúl minden évben tartanak 2 hangversenyt a vármegye különböző pontjain s minden követ megmozgatnak, hogy a hasznavehetetlen, rossz orgonák kijavíttassanak. Új orgonát csak 2 manuál és pedállal építtetnek. Következő hangversenyt Csikszentkirályon tartják november első felében.

Üdvözlőjük az uttörő érdemes munkásokat s kívánjuk, hogy szép példájukat a többi vármegék kántorai is minél hamarább kövessék.

Népünket pedig arra kérjük: partolja, támogassa az ilyen közművelődési mozgalmakat, hogy szegyenben ne maradjunk.

MEZŐGAZDASÁG.

Neveljünk fákat szerszámfeszültségletünk hielégítésére.

Irta: zsarolyáni Márton Sándor ny. áll. erdőtanácsos.

A napilapokban olvastam, hogy hogy az erdőgazgatóságok benyújtották az összes erdők kihasználására (tehát az egész faállománynak értékesítésére) vonatkozó terveiket. Hogy ez nagy általánosságban mit jelent: nem egyebet, mint a néhány év múlva beköszöntő műfa drágaságot és ezután a műfa hiányt és a tűzifa szükségét.

Ezzel a tudattal kívánatosnak tartom közszempontról, de kizárólag erdészeti tekintetben ezt a körülményt tárgyalni előre is figyelmébe ajánlva gazdatársaimnak, hogy műfa szükségletük fedezéséről előre gondoskodni nem lesz felesleges, mert a műfa ára nemsokára magasra fog felszökkenni s aztán még ily áron is igen nehezen lesz kapható.

Akinek maradt erdeje, ebben gondoskodhatik gazdasági faszükségletéről. Akinek ellenben nincsen erdeje, ültessen fákat a birtok határra, utjai mellé, tanyája és lakása körül; a nehezen művelhető sarokszerű birtokrészekben kis u. n. csallitokat létesítsen, a vízvezető árok partjaira is ültessen fákat stb. stb.

Hogy mily fajú fákat ültessen, erre nézve a következő utmutatással szolgálhatok.

A) *Buzatermő talajban.* Akde a határ árokpartokra, mert száraztalajra való, nedves talajban kivesz. Fája kemény, gyorsan nő; a faanyagja lassan száritandó csak fokokként lefaragva kéregben, tehát nem egészen lehátva, mert így nem repedezik nagyon össze. 10—15 éves fák a mezőgazdák igényeit jól kiélegetik s nevelésénél az alsó galyakat 3—4 méter törzsmagassággig, a galyaknak egy két éves korában vágassuk le. Ültetésénél a csemetéket a gyökértől számítva 4—5 cm. hosszúra csontkittassuk le, mert kitűnően sarjadzik az akác s egyenesté válik hajtása.

Körisfa. A magas köris és még inkább az amerikai köris ajánlható. Lassabban nő, mint az akác, de fája nem repedezik, Üde talajt igényel. Lakás körül ne ültessük, mert a körisbogár biztosan megtámadja s a bogár kellemetlenszagu s mérges.

Bálvánfa. (Ailanthus). Gyorsan nő, üde, de nem vizes talajon. Fája ritkán repedezik s elég egyenesen nő. Zordabb helyekre nem való, mert könnyen elfagy.

Eperfa. (Morus). Lassabban nő. Fája kevésbé repedezik. Üde talajt kíván.

Diófa. Elég gyorsan nő. Fája gyengébb. Egészen száraz és nedves talajra nem való.

Nyárfajok. A nyárfák gyorsan nőnek üde helyen, bár a fehér nyár száraz homokon is megél. 10—12 éves korban középvastag gerendát is ad. Fájuk csakis fedélatlati száraz helyen tartós.

Fűzfajok, nedves talajon is jól nőnek; fájuk gyenge s csak száraz helyen tartós.

Nyírfa. Üde és szárazabb talajon is elég jól nő. Fája nem repedezik, törése nem hegyes, inkább szálkás. Rudnak, zápoknak stb. kiválóan alkalmas.

Tölgyfélék, mint nehezebben művelhető talajon, kisebb erdőként kezelendő, lassan nőnek.

Erdői. fekele-fenyő. Gyors növéstűek. Fájuk csak száraz helyű épületfának alkalmas, mert nedves helyen elromlik.

B.) *Buzát már nem termő talajon.* Ajánlható tölgy, nyír, köris, nyár, erdei és fekele fenyő és magasán fekvő legelők s kaszálókon a vörösfenyő (Larix), továbbá a lassan növelő luc és különösen a jegenyefenyő csak mint épületfa jöhet figyelembe p. o. hegyi kaszálók szélein tenyészve hogy a szükséges akolfát ne kelljen messziről szállítani.

A többi fanem csak szórványos:

fordul elő s kisebb jelentőségű úgy, hogy itt bátran mellőzhetem rövid jellegzésüket is.

Cséplési eredmények. Az aratás előtti remények nem váltak be. Most a cséplés után kitűnik, hogy Erdélyben kat. holdanként 7—10 mm.-t adott a buza, a bántásban pedig csak 5—6 mm.-t s ennek minősége sincs olyan, mint az erdélyi. A rozs hozama jobb, Erdélyben 8—11 mm. Az árpa holdanként általában 7.8 mm.-t adott. A tengeri termési kilátások a Bánátban — ha az idő jobbra fordul — igen jók, Erdélyben közepesek. Lóhere magvakban igen jó termést várhatunk. A zab jó eredménnyel kecsegtet, hol csépeltek, ott az eredmény 9—12 mm. holdanként. Általában Európában elég jó termés volt. A szőlőre az időjárás nagyon kedvezőtlen, ennek következtében a borárak mintegy 25%-al emelkedtek. Kolozsváron a bor nagyban ára 17—20 lej. A gabonaüzlet erősen visszaesett. Brailában nem régiben még 105—107 ezer lejjel jegyezték a búzát 100 mm.-ként s ma már 87—92 ezer lejt is kínálják.

PIAC

Gabonapiac. Az egész Európában tartó esőzés a lezajlott gabona betakarítását erősen akadályozza és minőségben is rontja. Még inkább áll az a le nem aratott gabonára. Magyarországon erősen készülődnek az olaszországi gabonakivitelre, mely becslés szerint 2 millió m. mázsát tesz ki. Romániában az esős, hűvös

időjárás a termés betakarítását, cséplését nagyban akadályozza és a költségeket növeli. A szépen fejlődő kukoricának sürgősen meleg időre van szüksége. A gabonapiacra a hangulat továbbra is bizonytalan. A múlt hét folyamán a dunai uton alig szállítottak búzát. Gabonárák per métermázsá ab feladóállomás: Buza, uj, Erdélyben 820—840, Bánátban 790—800, régi, Erdélyben 820—840, Bánátban 810—820, zab uj, Erdélyben 480, Bánátban 450, régi Erdélyben és Bánátban 540—550, takarmányárpa, uj, Erdély- és Bánátban 450—480, régi 520—530, sörárpa ab erdélyi feladóállomás 600—620, moldvai és barcasági 950—680, rozs, uj áru, Erdély és Bánátban 490—520, óáru 530—540, kukorica Erdélyben 510—520, Bánátban 545—550, korpa 340, száraz borsó jobb minőségű ab feladóállomás 780, gyengébb (zsizsikes) 520—530.

Dicsőszentmártoni árak. 3—6 hónapos malac drb ként 1000—2000, 6—12 hónapos drb-ként 2000—3600, hizottsertés kilónként 34—36, olvasztani való szalonna kilónként 60, zsír kilónként 70, sózott szalonna kg-ként 70 lej.

Jármas ökör páronként 20.000—35.000, fejőstehén darabonként 12000—16000, vágni való tehén kilónként 18—22, szopós borju darabonként 1000—2000, juh darabonként 600—800 lej.

Tejtermékek: tej literenként, tehén 7, bivaly 10, teavaj kilónként 120, tehénturó kikónként 55, juhsajt kilónként 60, juhvaj kilónként 110 lej.

SZÖVETKEZET.

Neveljünk magyar kereskedőket!

Ha panaszkodunk, hogy a magyar kereskedelem nem jó kezekben van, tegyük róla.

A Hangya boltok vezetőire vár e téren is a fajtánkért folytatott harc oroszánrésze.

Az iskolai év befejeztével időszerű erről beszélni.

A Hangya szövetkezetek jövedelméből csaknem mindenhol juttatnak a szegénysorsú gyermekek tankönyveire és írószereire kisebb-nagyobb összeget.

A tanítók, a hitoktatók csaknem minden szövetkezet vezetőségében helyet foglalnak.

A kapcsolat tehát az iskola és a szövetkezet között megvan.

Üljenek össze az arra hivatottak és válasszák ki az arra alkalmas gyermekeket a VI. osztályból, vagy az ismétlőből, akit bevisznek azután a Hangya-boltba kereskedőinasnak.

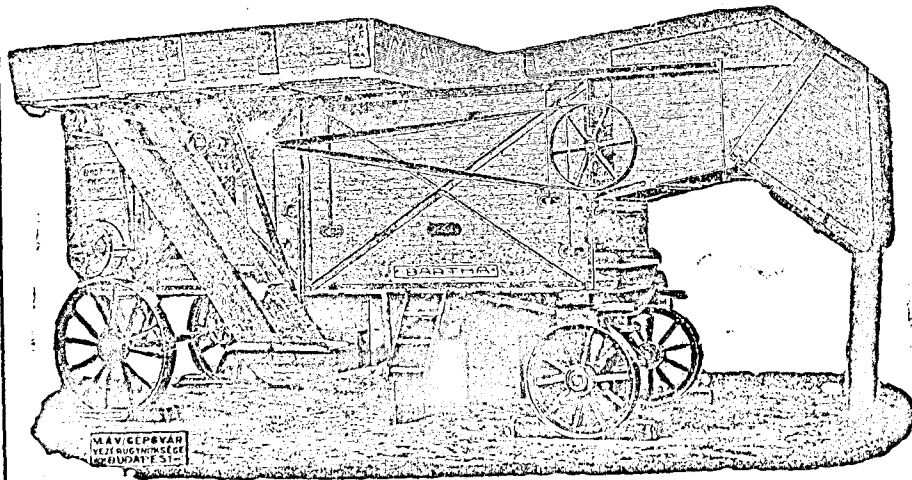
Jól tudom, nem könnyű dolog ez. Hiszen a gazdászülők a legtöbb esetben azzal érvelnek, hogy a gazdaságban szükségük van a munkaerőre és ezért nem nélkülözhetik a kiválasztott gyermekeket. De meg kell velük értetni, hogy itt nagy, nemes feladatról van szó, míhor a falu leendő kereskedője egy a mi vértünkben.

Igaz, szegény zsellérember fia, szegény falusi iparosember fia könnyebben hajlik hívó szavunkra. Lehet, hogy jó kereskedő is válik belőle. De az ilyen ifju nem számíthat szüleitől örökségre, a legnagyobb valószínűség szerint tehát egész életén át kereskedelmi alkalmazott lesz. A szövetkezeti mozgalomnak ilyenekre is szüksége van. Ezért ilyen irányban is dolgozni kell.

De szükségünk van a mi nagy nemzeti harcunkban olyan ifjakra is, akik a kereskedelmi szellemet a szövetkezetben elsajátítván, világot próbálnak és a szüleiktől örökölt vagyonnal kereskedelmi vállalkozásba bocsájtkoznak és mint önálló, vagyonnal, tapasztalatokkal bíró kereskedők veszik fel a versenyt azokkal, akik a kereskedelemben nem a közönség érdekeit, hanem a saját hasznukat nézik.

Ha a magyar társadalomnak megvolt az ereje ahhoz, hogy a szövetkezeti mozgalmat felvirágoztassa, nem szabad megelégedni ezzel az eredménnyel, hanem tovább kell harcolni.

Megérkeztek a legujabb tipusu Máv. cséplők.

— Mielőtt vásárlásra határozná magát, tekintse meg azokat. —
Elvámtra Fordson traktossal, petrolium v. nyersolaj lohomobilokkal párosítom.
BARTHA ÁRPÁD géposztálya, S.-szentgyörgy-Sft. Gheorghe.

A további harc egyik elengedhetetlen fegyvere a tanoncnevelés.

Minél több, válogatott, testileg-lelkileg, anyagilag arravaió ifjút vonjunk be a tanonc-szerződés és nevelés révén a szövetkezeti mozgalomba. Neveljük őket jó kereskedőkké és jó magyarokká. Vessük a lelkükbe, hogy ha jó kereskedők, intelligens emberek lesznek, nem csak a saját boldog jövőjüket alapozzák meg, de a nagy magyar érdekeket is szolgálják kiszélesített harctéren, ami pedig mindnyájunk kötelessége. *Dr. D.*

IPARI ROVAT.

Követésre méltó példa. Tudva levően a tavaszi árvíz a kisjenői ipartestület székházát annyira megromgálta, hogy a kevés lagot számláló ipartestület azt a maga erején nem bírja helyreállítani. Az Ipartestületek Szövetsége a felépítés költségére kormány engedéllyel gyűjtést indított és ennek eredményeképpen hozzá kartársi a szeretetről tanuskodó következő adományok folytak be: dési csizmakészítő ipartársulat 860 lejt, nagyajtai ipartestület 120 lejt, színérváraljai ipartestület 411 lejt, buziási ipartestület 600 lejt, pankotai ipartestület 4300 lejt, zilahi ipartestület 630 lejt, bánffihunyadi ipartestület 835 lejt, nagykárolyi ipartestület 1000 lejt, marosvásárhelyi csizmakészítő ipartársulat 500 lejt, nagyszalontai ipartestület 6000 lejt, borosjenői ipartestület 600 lejt, nyárádszeredeai ipartestület 827 lejt 75 banit, marosvásárhelyi asztalos ipartársulat 520 lejt. Összesen 17092 lej 75 banit. Fogadják a jószívű adakozók az árvíz sújtotta ipartestület hálás köszönetét.

Kiállításal egybekötött mintavásár Székelyudvarhelyen. Iparosok, kereskedők, mezőgazdák és gyárosok szövetkezve a megye szervezőivel szorgalmas előkészületi munkálatot fejtenek ki a folyó év szeptember közepén tartandó mintavásár és kiállítás megtartására, amely nyolc napon keresztül tárja a közönség elé Udvarhely vármegye termelő erejének produktumait. A kiállításal kapcsolatos mintavásáranyagát udvarhelymegyei iparosok, iparművészek és különböző gyárak által készített tárgyak képezik, továbbá az Udvarhelymegyei Gazdasági egyesület által egy a mezőgazdaság minden ágazatát felölelő mezőgazdasági és állatkiállításra alkalmas anyag.

Mozgalom a felemelt betegségyélezési és baleseti járulékok ellen. A munkásbiztosítási vezérigazgatóságnak az az intézkedése, hogy a munkásbiztosítási díjak felemelése után a baleset járulékokat is 180% al emelte, nemcsak a munkaadók körében talált nagy megütőközésre, hanem a munkásoknál is, akik azt kifogásolják, hogy a felemelt díjtételek arányában nem emelkednek a segélyek s a gyógykezelés sem sokat javul. Ebből tehát az látszik, hogy a befolyt sok milliót az adminisztráció emésztí fel. A munkaadók elhatározták, hogy perrel támadják meg a miniszterium legutóbbi baleset-járulék felemelt rendeletét, valamint az előző rendeleteket is. Az alkotmánytörvényben ezen eljárásokra alapot is találtak. Egy nagy perre van tehát kilátás, melynek rendén nyilvánosságra kell hogy jussanak azok az adatok és akták is, melyekből ki fog derülni, hogy miként gazdálkodtak az imperium átvétele óta a munkásbiztosító pénztárak, melyek a mai keretek között tarthatatlanok s amelyek igazán áldásos tevékenységet csak autonómiajuk visszanyerésével fejthetnek ki.

Fapiac. Tüzfákán a kereslet nagy, a kivétel is élénk, különösen Magyarországra felé, ahol azonban a kereskedők nagyon panaszkodnak, mert a küldemény rendszeren 10-20% hiánnyal érkezik meg, melyért sem a CFR. sem a MÁV. nem fizet kártérítést. Belföldi árak 10 tonnás vagononként ab feladóállomás: száraz tűzifa 5500, egy évnél fiatalabb vágás 5000, tölgy 5200-5400, hántott 7000 lejt.

Építő anyag árak. Belföldi cement ab gyár 23500 lejt, zsákokért 6000 lejt, de a zsákokat csak 4000 lejért veszi vissza a gyár. Gipsz vagononként Egeresen 10500 lejt és zsáktöltésért 500 lejt.

Rá jár a rud a kontárokra. A kolozvári körletben az iparhatóság megbízottjai szorgalmasan kutatnak a kontárok után s egymásután teszik a jelentést az iparhatóságnak, mely szigorú büntetésekkel igyekezik a kontárok kedvét elvanni. Különösen nagy a feljelentettek közt azoknak a száma, akik iparigazolvány nélkül építőipari munkát vállaltak. A kontárok erélyes üldözéséről különben eléggé fogalmat nyújt az, hogy az ipari kihágások címén kirótt büntetéspénzek összege 334210 lejt volt, melynek jelentékeny része be is folyt. Ugy látszik az eddigi eredményekből, hogy ez évi végösszege a

bírságoknak a tavalyit meg is fogja haladni.

Valuta jegyzések.

Kolozsvár, 1926. aug. 16. án.

1 dollár	— —	=	218—219	Lejt
1 font sterling		=	1060—1065	
1 svájci frank		=	42 20—42 30	
1 francia frank		=	5 90—6—	
1 arany márka		=	50—51	
1 lira	— —	=	7 10—7 15	
1 cseh korona		=	6 45—6 50	
1 dinár	— —	=	3 65—3 70	
1 osztr. shilling		=	30 70—31—	
1 magyar forint		=	30 95—31—	

Minden magyar ember olvassa

az UJSÁG-ot

a legfrissebb, legjobban értesült, legolcsóbb napilapot, mely a magyar egyházak és a Magyar Párt céljait leghűbben szolgálja. — Egész évre 900 lejt, fél évre 460 lejt, negyed évre 240 lejt. Egyes szám ára 4 lejt.

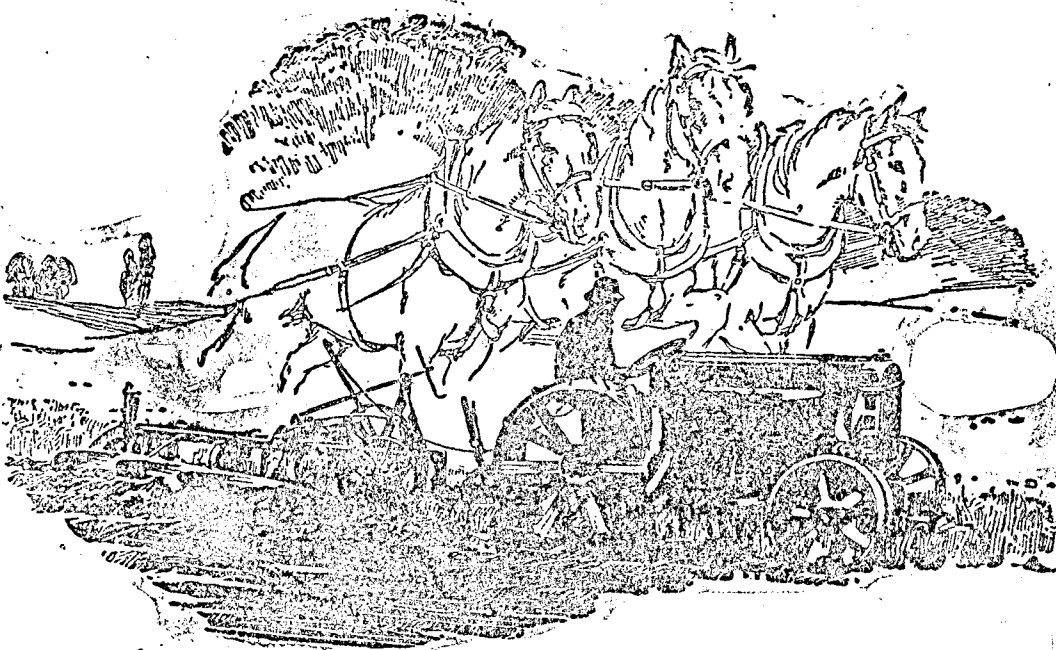
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-úcca) 35. szám.

ÍRÓGÉPEK. Smith Premier Nr. 60. Remington. Underwood és Corona írógépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellékekből. Specialis javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár.

Körmendy Mihály Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (v. Deák F.-u) 25. Telefon 9—51. — Telefon 9—51.

Gazdák, okosabban adjátok ki pénzeleteket!!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Fordson traktor hat ló munkáját játszva elvégzi fele idő alatt, a fele pénzért. A lehető legolcsóbb tüzelőanyagot fogyasztja és azt is csak akkor, amikor működik, míg lovai akkor is fogyasztanak, amidőn munkátlanul állnak.

A Fordson traktor segítségével, amelynek alacsony beszerzési ára közismert, $2\frac{1}{2}$ kat. hold területet 4 órai munkával, vagyis egy nap alatt 5—6 kat. holdat könnyen le lehet aratni, de a traktor ezenkívül bármely mezőgazdasági gép vontatására is alkalmas. Mint helybenálló hajtóerő, a Fordson lehetővé teszi, hogy a gazda a legkülönbözőbb munkákat, eséplést, darálást, szecskavágást stb. könnyen elvégezhesse.

Ne mulassza el, kérje fel még ma a legközelebbi Fordson-ügynököt, hogy Önnek a gépet díjmentesen bemutassa és mint minden gazda, Ön is el lesz ragadtatva attól a munkától, melyet a Fordson végez.

Fordson-
traktor

Fordson

a Ford Motor Company gyártmánya

Látogassa meg azonnal környékbeli képviselőink egyikét

A Fordsonnal
felére csökkenti
a termelési
költségét

Vasárnap délelőtt.

Nyugalom napja virradt a falura,
Kis pihenés öröm — nagy fáradság-, búra,
Méla csend a tájon . . .
Azt beszéli e csend: ember, ma a lelked
Istenedhez szálljon!

Néptelen az utca, senki se' jár rajta,
A lármázó pásztor jó korán kihajta,
Nincs ünnepe néki,
Nincs bánata, vágya; hogyha volna is, a
Kürtjén kürtölné ki.

Csendül a kis templom két kicsiny harangja . . .
Imádságra hívó szelid, édes hangja
Oly jól esik nékem:
Mint tikkadt vándornak pálmák halk morajja
Oázos vidéken . . .

A szent falak közé, mely biztatva hív el,
Követem a hangot örömele szívvel.
— Jőnek ifjak, vének,
Elnémul a harang . . . zendül az ajkakon
Áhitatos ének . . .

Majd az ima hangja száll reszketve széllyel
És a buzgó hívek összekulcsolt kézzel
Hallgatagon állnak,
Arcaikról a bú borongó föllegi
Lassan tovaszállnak.

Csüggeteg szívem is új örömele éled,
Hogy hangzik az Ige: „Van egy dicsőbb élet,
Van egy igaz Isten” . . .
— Áldott e hely, jertek, kiket száz bú vérez,
Meggőgyűltek tiffen!

LAMPÉRTH GÉZA.

Hogyan építkeznek a moldvai magyarok?

A moldvai magyarok viselete különbözik az erdélyi viselettől, de különbözik a házuk is.

Erdélyben, vagy a szűkebb Székelyföldön sem mindenütt egyforma a ruházkodás, a viselet s ugyan ezen eltéréssel Moldovában is találkozunk. A lakóház berendezésében, a bebutorozásában azt mondhatnók, hogy az erdélyiek között nincs nagy eltérés; legfőleg az anyagi helyzet hat befolyásolhatólag. Ugyanígy van ez a moldvalak között is. És ez nagyon természetes. Hanem az erdélyi és a moldovai magyar házak berendezését már szembe lehet egymással állítani.

A moldvai magyarok nagyon kevés igényűek. Egyszerűek az étkezésben; fáradhatatlanok a munkában, mert hiányoznak ismereteik az okszerű gazdálkodásról. Lelki igényük sincs sok. A ruházatban itt is, mint mindenhol, a nők vezetnek, de ahová az olcsóbb

gyári portékákat be nem lopták, ott inkább csak az ingváll kivarrásában tapasztalható az eltérés, az u. n. módi. A nők ruházkodásában két árnyalat küzd egymással: az erdélyi és a moldovai (román).

Az építkezésben ezzel sehol sem találkozunk. Ott mind egyek. A lakóházak nagyon szűken és alacsonyok vannak tervezve. Ahol fát könnyebben kaphatnak, ott fából építkeznek, más helyeken a lakóházakat vesszőből fonják, vályoggal megverik és szalmával fedik.

A moldovalaknak egy jó tulajdonságuk van, hogy ez építkezésben nem törekszenek a tömörülésre. Persze, így a falvak hosszan nyulnak el az utak mellett. Szalanc, Moldova leghíresebb fürdőhelye, amely félig magyar, tizenhárom kilométer hosszú.

Egy épületben két szobánál több nincs. Kamarát, pincét nem ismernek.

Alacsony ajtón és magas küszöbön keresztül jutunk a szobába. Néhol két szoba egybenyílik, másfelől meg külön ajtója van, de általánosabb az előbbi. Ritkán lehet megállapítani azt, hogy a szoba milyenre van meszelve, meri ha lehetséges, az háziszöttekkel be van vonva és bizony sokszor nagyon tarka képet mutat. Hol keresztibe, hol hosszan nyulnak el a tarka szőnyegek, de tetőtől talpig! Az első meglepetés után az idegen az asztalt és a vetett ágyat keresi. Az asztal a mi fogalmunk szerint hiányzik és az első gondolat mindjárt az: talán ez az agyaggal szépen felsőkötött szoba talán táncteremmé van átalakítva? A szobában három oldalt egy szál deszkából padkát állítanak fel, azt beterítik és csak a keskeny ülőhelyek helyettesítik a széket, a mi padjainkat és esetleg dívánjainkat.

Agyuk sincs, tehát hiába kerestem a vetett ágyat is. A fekvőhelyük éppen olyan egyszerű, mint a pad összeállítására. Két-három szál deszka egymás mellett. Ebből áll az ágy. Matrac, derékalj, szalmazsák nélkül. De már nagyon jó fekvőhelyet tudnak készíteni azokból a párnákból, cserge, esetleg nagyrikkán paplanból és szöttekéből, melyeket nagyon ügyesen raknak össze a fekvőhely feje mellett egész a felső padozatig, úgy hogy mindenik darabkáról lehet tudni, hogy mi annak a rendeltetése. Még néhány színes kép lehetetlenebbnél lehetetlenebb módon megfestett alakokkal és kész az ünnepi szoba berendezése.

A lakóházban ezeken kívül találjuk egy sarokban, hogy sok helyet ne foglaljon el, az alkalmilag összeütött asztalt, amely teljesen tele van. A szabad tüzelőt, vagy fűtőt, körülötte néhány konyhaedényt, viztartót és egy kiterített falnaptárt.

Amikor néhány moldovai házat végigjártam mindenhol ezzel az egyforma egyszerűséggel találkoztam, magamtól azt kérdeztem: hol van ezeknek a régi festett ládájá, pohárszékje, fogasa és kalántartója; hol van a magas festett ágya, könnyen billenő asztala, magas, keskeny és festett támlásszékje? Remélem, hogy ezekből valamit valahol csak találok. Semmit! Csak a jó magyar szívességet. S pillanatra mindent elfelejtettem.

P. Boros Fortunát.

ZEUS

Erdély legnagyobb férfi- és női szövet gyári lerakata

Raktáron tart nagy választékban gyári áron mindennemű bel- és külföldi elsőrangú szövet és bélésárut

Cím: Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-u.) 4

Apróságok — Adomák

A furfangos góbé.

— Korcsmárosné, egy liter vörös bort a javából!

A korcsmárosné odateszi a megrendelt bort a vendég elé.

Van magának fehér bora is? — kérdi a góbé.

— Van hát.

— No hát akkor vigye ezt a vöröset vissza, s hozzon nekem abból a fehérből.

A korcsmárosné elhozza a fehér bort, a vöröset pedig visszaviszi.

A székely megissza s aztán szó nélkül menni készül.

— Hová, háová? Csak fizesse meg a gyugelmed előbb a borát!

— Micsoda? Fizessek?! — kiált a góbé méltatlankodva. Hát nem adtam én magának azért az egy liter fehér borért, amit megittam, egy liter vöröset?

— Adott, de nem fizette meg.

— Már hogy fizettem volna, mikor meg se ittam!

— Az biz igaz! — nyugszik meg a korcsmárosné, aki egészen belezavarodott a székely furfangos okoskodásába.

Az özönvízkori bor.

— Ez a régi bor, — dicsekszik a korcsmáros.

— Az ám! Még az özönvíz is táplálkozhat belőle, — jegyzi meg a vendég célzással a vendég.

Mi a jobb?

Vendég: Vendéglős úr, nyulpecsenye az vagy macska?

Vendéglős: Izlik önnek?

Vendég: Igen

Vendéglős: Hát akkor mit kérdezek? Jobb az olyan macskanemű, amely izlik, mint az olyan nyulpecsenye, amely nem izlik.

TANÁCSADÓ.

... az olvasóink, akik valamely fontos kérdésben ebben a rovatban ohajtanak felvilágosítást kapni, tudakozódó-költség fejében leveleükhöz mellékeljenek 10 L-t. Levegőként ugyancs bélyeges válaszborítékkal ellátva mindig megküldjük egy megfelelő munkatársunknak, s erre a kettős postaköltségre szükséges a 10 Leu.)

... moródszentmárton. Sokkal jobban megértem mintsem gondolná, de sajnos a székelységeit kíván. Ismételiük újból: csak kétféle módon lehet és pedig a székelyben, vagy magánaton. Az előbbi megvalósíthatatlan, tehát csak az utóbbi áll módjában. Mesterségében csakis

ügy képezheti magát tovább, ha nagyobb műhelyekben dolgozik mint segéd nyitott szemmel, vagyis jól megfigyel mindent, nem szügyel kérdézősködni, a hallottakat jól megjegyzi, sőt még helyesebben feljegyz magának s amellet sokat olvas. Igyekezze az összeköttetést keresni valakivel, ki önnek az olvasás közben meg nem értetteket megmagyarázza.

A felső ipariskola elvégzése természetesen csakis a négy középiskola elvégzése után lehetséges s akkor is csak igen nagy anyagi áldozatok árán külföldön, amennyiben a román nyelvet nem bírja. A felső ipariskolák tanulói reggeltől estig el vannak foglalva s így nem marad idő kenyérkeresetre! Egyébként ne felejtse el, hogy a tulajdonképeni tudást mindenféleképpen és mindenkinek csakis a gyakorlat nyújtja s így az évek haladásával ön is mind gyakorlottabb lesz s mindjobban eltűnik az a külfömbőség amit most saját maga és munkatársal közt érez. A jó pap is holtig tanul!... és mégsem tud eleget!

Egyebekben pedig, amennyiben tovább akarna iskolában tanulni, első főfeltétel a négy középiskola elvégzése. Addig beszélni se lehet másról.

Ez esetben szivesen adunk további tanácsot, sőt esetleg közbenjárunk az értékesítés tekintetében is.

J. J. Olthévíz. 2 kg. kerékrépmagot Dr. Péter Béla ny. gazd. akad. igazgató úr útján megküldtetünk.

V. Zs. Mezőtelegd. A leírásból nem tudjuk megállapítani. Vagy száj- és körömfajás, vagy kemény talajon jár a sertés. Tessék az illetékes állatorvossal közölni a bajt.

K. J. Drág. A kért bajt a tüdőszőrféreg okozza a leírásból ítélve. Gyógyítással nem sokra megyünk, inkább védekezni lehet a baj ellen, de ha már fellépett a betegség, az állatokat jól kell tartani és zárt helyen köhögésre ingerlő füstbe kell tartani. Füstöt kátrány, szurok, vagy terpentín égetésével csinálhatunk. A köhögés, alkalmával a cérnavastagságú szőrférgeket kiköthögi a borjú. Bárányoknál és sertéseknél is felléphet. A baj 30 napl jótállással szavatossági hiba. T. B.

R. I. Jersig. A baptisták s általában a vallási jellegű társulatok (gyülekezetek) működése tárgyában a Vallás és Szép-művészeti Miniszternek 5734—1925 sz. „Határozatából”, mely ezt a kérdést szabályozza. A határozat 1925 május 19-én közzétett a Ref. Egyházi hivatalos lapban. Ezidőtájtiban bizonyára megjelent e határozat a Kath. Egyházi hivatalos lapban is. Ott kérnök tehát alaposan átolvasni az utasítást. E határozat szerint a baptista és hetednapos adventista társulatok azon jogokat és szabadságokat élvezik, melyeket az alkotmány a vallásos társulatoknak általában engedélyez. A szükséges ellenőrzés módzatait említett határozat írja körül!

A házaspár kijelentését azonban az a rendelet nem akadályozza, mert bármely egyháztagnak joga van a törvényes előírások betartása mellett kilépni, csak azután állapítandó meg, hogy valamely elismert felekezetbe átlépett-e, mert ha nem, akkor terheli régi egyházával szemben a kötelezettségek.

A baptisták ügyét még 41.573—1923 sz. kultuszminiszteri rendelet, valamint a magyar közoktatásügyi miniszterium 1905 nov. 2-án kelt 77.092 sz. rendelete szabályozta, ma azonban a fentemlített határozat az irányadó.

Sch. L. Rákost. A találmányok mibenlétének ismerete nélkül tanácsot adni lehetetlenség. Miután szabadalmazva van-

nak, semmi akadály sincsen annak, hogy közelebbi részletesebb leírást adjon.

Petrozsény. Legjobb tudomásunk szerint jelenleg Erdélyben sem magyar, sem német tannyelvű ipariskola nincsen. Tervebe volt ugyan véve felekezeti ipariskolák létesítése, ez azonban eddig még nem valósult meg. Ezzel többi kérése tárgyalanná vált.

Ha tanácsheő levelére sokdíg nem kap választ, sziveskedjék kérdését — most már 10 L. nélkül — másodszor is megküldeni, hogy egy másik szakértő munkatársunknak is kiadhatassuk, miután az első nem adott választ.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. P. Csernakeresztur, F. V. L. Bors, B. J. Palotailva, Sz. K. Erdőhegy, M. Gy. Krasznamihályfalva, B. F. Tordátfalva, H. A. Szamosujvár.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

Th. Gy. Asszonyvásár. Kérdésére válasz közölve a 31. szám Tanácsadó rovatában. — Ifj. D. Gy. Apnagyfalva, 300 L. bejött, 1926. XII. 31.-ig még 90 L. megküldését kérjük. — I. E. Gyergyófalva, 1926. XII. 31.-ig 94 L. hátralék áll fenn. — P. I. Székelyudvarhely, Szemlán József vegyész-mérnök címe: A Monsieur Ing. Josef Szemlán, Angora Turquie. Bőite postale No. 50. G. I. Máramarossziget, 33 L. beérkezett. — M. K. Barót, Előfizetése 1926. XII. 31.-ig rendezve van. — K. L. Nagyhároly, Dr. Balogh Ernő tanár a kolozsvári Marianum leányiskolában. — G. T. Almás-malom, 200 L. bejött, könyvelve G. T. és V. P. részére. — K. L. Marosszentkirály. A beküldött 600 L.-ből 130 L. Magyar Nép és 470 L. a Pászortútz javára, elkönyvelve. — J. I. Székelyszáldobos. Beszédét küldje be, ha terjedelménél fogva megfelel szivesen leközöljük, köszönet. — B. I. Bethlenháza. Apróhirdetésért 180 L. beküldését kérjük.

Apróhirdetések.

Három H. p. benzomotor és cséplőgarnitúra eladó. Vevőkkel személyesen tárgyalok. A gép kifogástalan jó karban van, ajánlható bárkinek. Cím: Altzer Ferenc Kolozs.

Jócsaládból való iskolásgyereket, fiut, vagy leányt az iskolai évre teljes ellátásra zongora használatlall elfogadok. Özv. Dr. Viski Ferencné, Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Mureşanu 30.

Ki tud róla? Borbándi István Isten-segítről (Bukovlna) ezeltől 7 évvel Galac felé elutazott, azóta róla soha, semmi hír, ha valaki jót, rosszat tudna róla, írja meg a „Magyar Nép” szerkesztőségé, Cluj, Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, volt Brassai-u. 5. címre.

Cipézek szaklapja megrendelhető Babos Károlynál, Cluj—Kolozsvár, Str. Pata 87. szám.

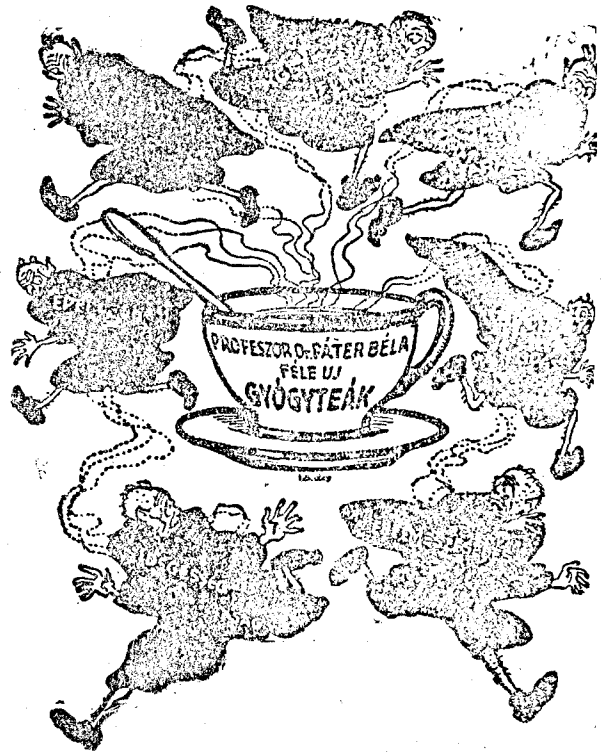
Eladó 1920-ban épült családi lakóház melléképületekkel 800 □ gyümölcsös kerttel, fél hold szőlőhegy befásítva, 3 hold szántóföld. Ár megegyezés szerint. Komoly vevők jelentkezhetnek Balla József tulajdonosnál Bethausen—Bethlenháza, Temp-lom-utca 57. jud. Caraş-Severin, Krassó-Szörény megye, Bánát.

A betegségek eltűnnek, ha a
Prof. dr. Páter különféle
gyógyteáit
 használjuk.

A Prof. dr. Páter-féle gyógyteák tekercs- és dobozcsomagolásban vannak forgalomban. Csak rövidebb szükségletnél vegye a kis tekercsomagolást, hosszabb használatnál, mint előnyösebb, a dobozcsomagolás ajánlatos (3 $\frac{1}{2}$ -res tartalom, 20%-os ármegetkárítás.)

A Prof. dr. Páter teák valamennyi gyógyszertárban és drogériában kaphatók. — Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakottunkhoz:

Csillag gyógyszertár Braşov-Brassó, Hosszu-u. 14. sz.
 Kérjen ingyen ismertető-könyvecskét. Vezérképviselő: AMPHORA rt. Braşov-Brassó.

A LEGIZLÉSESEBB MINDENKOR
 NYOMTATVÁNYOK
A „MINERVA“
 KÖNYVNYOMDAI KÉSZÜLNEK.
 MŰINTÉZETÉBEN
 CLUJ-KOLOZSVÁR, STRADA
 BARON L. POP (BRASSAI-U.) 5.

ELLENZÉK

az erdélyi magyarság legrégebb,
 legélénkebb, legelterjedtebb
 napilapja. — Ennélfogva mint hír-
 detési organum is nélkülözhetetlen.

ELŐFIZETÉS:

egy hónapra 100, negyedévre 270,
 félévre 520, egész évre 1000 Leu.

ELLENZÉK

szerkesztősége: kiadóhivatala:
 Str. I. Bratianu Str. Iuliu Maniu
 Király-uca 22. Szentegyház-u. 1.

CLUJ-KOLOZSVÁR.

Aranyosgyéresi Agyagipar Rt.

Ajánlja elsősorban, földgázzal égetett hor-
 nyolt és hódfarkú tetőcsépepét, normál és
 németméretű fall- és kútfőglózájat valamint
 1. a különböző méretekben készült alapcsőpepét.

Cég és Iroda Telefon
 Turda-Torda 107 sz.

d'Or

ILLATSZERTAR
 PIATA UNIRII No. 5.
 (v. Mátyás király-tér.)
CLUJ-KOLOZSVÁR

A kezek, lábak és a hónalj

erős és kellemetlen izzadása ellen a

RAPIDOL

izzadság-elleni szer azonnal használ-
 illata kellemes, használata kényelmes

Egy üveg ára 45— lej.

Kapható minden gyógyszertár-
 ban és drogeriában.

Postán szállítja utánvétellel, díjmen-
 tesen.

(1 üveg ára 50 lej, 2 üveg 90 lej,
 3 üveg 130 lej.)

Farmax Braşov-Brassó, Postaközpont
 53 uca

vezérképviselő: Amphora Rt. Braşov-Brassó.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

A kiadásért felel:
PETRES KÁLMAN
 kiadóhivatali igazgató